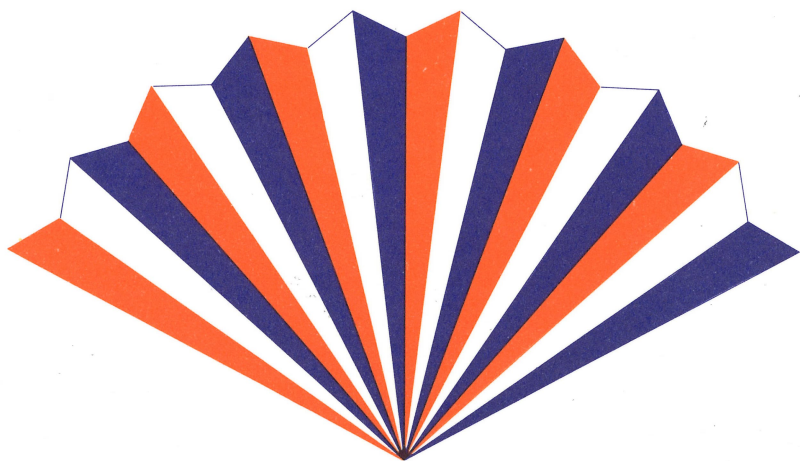

Holland Festival 1973

Barok en Renaissance II
Concentus Musicus Wien

Den Haag – Lutherse Kerk
dinsdag 26 juni 1973 – 20.15 uur

Amsterdam – Doopsgezinde Kerk
woensdag 27 juni 1973 – 20.15 uur

Barok en Renaissance II

Concentus Musicus Wien

o.l.v. Nikolaus Harnoncourt

Programma

Marin Marais
1656–1728

Suite uit 'Alcyone' (1706)
1er Air, Gravement et piqué
2me Air, Sarabande
Gigue
Menuet
Air des Matelots I et II
Chaconne
Tamburin I et II

Heinrich I. F. Biber
1644–1704

Drie sonates uit 'Fidicinium
Sacro-Profanum' (1683)

Georg Friedrich Händel
1685–1759

Concert in g kl. t.
voor hobo en orkest

Grave
Allegro
Sarabande: Largo
Allegro

Pauze

Antonio Vivaldi
1678–1741

Concert in g kl. t., op. 10 nr. 2
voor fluit en orkest
'La Notte'

Largo
Fantasmi: Presto – Largo – Andante
Presto
Il Sonno: Largo
Allegro

Jean-Philippe Rameau
1683–1764

Suite uit de opera 'Castor et Pollux'
(1737)

Ouverture: Fièrément – Vite
Menuet – Tamburin – Menuet
Loure - Gavotte I et II - Air, très gai -
Entrée d'Hébé – Gigue – Chaconne

Muziek uit de Laat-Barok

De Vrede van Munster in 1648 was voor de cultuur van Europa van groot belang. Dankzij de ongekennde rust die zij schonk, kon het barokke karakter, gesterkt in de strijd van de voorgaande jeugdiger jaren, zich tot een mannelijke volwassenheid ontwikkelen, en vormen scheppen van grotere monumentaliteit, volheid en weelde.

De periode van 1650 tot 1680 is die van Bernini's colonnade voor Rome's Sint Pieter, van Lodewijk XIV's Versailles, van Rembrandts *Claudius Civilis*, van de stillevens van Kalff en Van Beyeren. De periode ook van Lully's eerste *tragédies lyriques* als 'Isis', van Cesti's 'Pomo d'Oro' en van de eerste concerten *grossi* te Bologna.

Toch was de kleinere maat die de Barok had meegekregen uit Renaissance en Gotiek ook in deze periode niet geheel verdwenen. Ook in de monumentale werken van de periode 1650–1680 lopen maatgevende geleidingen van kleiner orde. De oudste muziek uit het programma van heden, Bibers *Sonates* uit 1683, vertegenwoordigt nog dit type cultuuruitingen: briljant en vol zijn ze, maar tegelijk staan de korthed en beslotenheid der vele delen de eenheid van het geheel, zoals die even later nagestreefd wordt, nog in de weg. De sonates zijn genomen uit de bundel 'Fidicinium *Sacro-profanum*' uit 1683 (het jaar van Oostenrijks prestige: de definitieve overwinning op de Turken voor Wenen!), opgedragen aan Bibers broodheer: Maximilian Graf von Kuenburg, Prins-aartsbisshop van Salzburg. Wat de componist, de belangrijkste Oostenrijkse meester van zijn tijd, met 'Gewijd-wereldlijke Snarenzang' bedoelde, wordt duidelijk uit de ondertitel: 'Tam Choro, quam Foro', d.w.z. zowel voor de kerk (denk i.c. aan de Salzburger Dom) als daarbuiten (denk i.c. aan Schönbrunn) bruikbaar. Overigens is de ineenvlechting van het religieuze en profane een Barok-kenmerk. Biber wilde, evenals de hem onbekende Purcell, die in datzelfde jaar zijn 'XII Sonates for three Parts' uitgaf, de Italiaanse kunst navolgen.

Noch de Oostenrijker, noch de Engelsman kon de vruchten plukken van de in 1681 te Rome verschenen *Sonates*, opus 1 van de Bolognees Corelli, die duidelijk een nieuwe weg aanwijzen. Het is inderdaad omstreeks 1680, dat zich kenteringen van schijnbaar zeer heterogene aard voordoen. Vooreerst is daar een behoefte naar nog groter schaal en afmetingen, samengaande met de daarvoor nodige grotere compositie-eenheid: de Barok gaat haar laatste stadium in. Vervolgens treedt een grotere verfijning en gevoeligheid in: het Rococo kondigt zich aan. En tenslotte gaat de gevoeligheid zelf een zelfstandiger en empirischer bestaan leiden: de Romantiek neemt een aanvang. Daarenboven openbaart zich in Europa een behoefte aan een universeel 'Europeïsme', een synthese van alle stijlen. In Frankrijk heerst op dit punt verdeeldheid. Alle verdere werken van het programma drukken deze kenmerken op enigerlei wijze uit. Marais wenst de typisch Franse muziek van Lully te handhaven; Rameau evenzo, maar schroomt toch niet buiten-Franse elementen op te nemen – al is dit laatste in de suite van 'Castor et Pollux' niet in de eerste plaats merkbaar.

De echt Barokke voorliefde voor indrukwekkende uitbeelding van concrete dingen is bij Vivaldi al in romantischer zin ontwikkeld: het Concerto 'La Notte', een fluitconcert, laat in de 'Fantasmi' en de 'Sonno' beurtelings onwezenlijke en schrik-impressies van de droom doorvoelen. Bijzonder is de geheimzinnige nachtelijke natuursfeer, gewekt door een lange triller van de fluit.

Het meest 'Europeaan' is Händel: zijn Duitse gevoel voor het timbre van het blaasoloinstrument, verenigd met het Italiaanse concerto-principe, en de Franse suitevorm, resulteerde in een stuk geschreven voor de toenmalige pralende Engelse hofkring. Bij hem ook is het best nog de melodie van de meester te herkennen, die zo juist werd genoemd als één der leidende van de nieuwe periode: Corelli.

Pieter Fischer

Concentus Musicus, Wenen

Concentus Musicus Wien

Alice Harnoncourt
Walter Pfeiffer
Peter Schoberwalter
Wilhelm Mergl
Josef de Sordi
Kurt Theiner

Nikolaus Harnoncourt

Eduard Hruza
Leopold Stastny
Jürg Schaeflein
Paul Hailperin

Milan Turkovic
Herbert Tachezi

barokviool, Jacobus Stainer, Absam 1665
barokviool, Matthias Albanus, Bozen 1712
barokviool, Mittenwald, 18de eeuw
barokviool, Barak, Norman, Londen 1709
barokviool, Jacobus Stainer, Absam 1677
barok-altviool, Marcellus Hollmayr, Wenen
ca. 1650
barokvioloncel, Andrea Castagneri, Parijs
1744
violone, Antony Stefan Posch, Wenen 1729
traversière, A. Grenser, Dresden 18de eeuw
barokhobo, P. Paulhahn, Duitsland ca. 1720
barokhobo, copie naar Paulhahn door
Hailperin
barokfagot, Tauber, Wenen 18de eeuw
clavecimbel, David Rubio, Oxford 1972
(naar Taskin)

Leiding: Nikolaus Harnoncourt

Sluiking Holland Festival 1973

Museumpleinfeest

zaterdag 7 juli 20-24 uur

Uitvoeringen in vier gebouwen:

Concertgebouw
20.15 uur

Concertgebouworkest o.l.v. Hans Vonk
solisten Marjolein de Sterke en Jan Wijn
Rossini – Ouverture Guillaume Tell
Mendelssohn – Violoonconcert
Liszt – Pianoconcert in Es gr.t.
Strawinsky – Suite L'oiseau de feu

Rijksmuseum
Röellzaal – 20.15 uur

a. Ensemble Les Ménestrels, Wenen
– Middeleeuws muziekspel 'Aucassin et
Nicolette'
b. Het Nederlands Kamerorkest o.l.v. Szymon
Goldberg
– Webern – Adagio
– De Fesch – Concerto grosso op. 10 nr. 2
– Strawinsky – Concerto en Ré
– Haydn – Symfonie nr. 57

Rijksmuseum
Vincent van Gogh
20.15 uur

Jules Croiset's solotoneel 'Een zekere Vincent. . .'

Stedelijk Museum
aula – 20.15 uur

Instrumentaal theater door Ensemble MW2,
Krakau o.l.v. Kaczynski
Werken van Boguslaw Schäffer

Uitvoeringen in de openlucht 20 tot 24 uur (gratis)

Oude muziek en dans m.m.v. Studio Laren en
't Klikske'
Amsterdams Electrisch Circus: Peter Schat
'Het 5e seizoen'
Straattheater 'Welfare State', Leeds
Stichting Multi-Media 'Makaka'
Instant Composers Pool o.l.v. Willem Breuker
Ricciotti-ensemble, Amsterdam
Theatergroep 'Angels of Light', San Francisco
Toneelgroep Sater, Amsterdam
Beeldende Kunstenaarsgroep Kitching,
Amsterdam
Klaus Göhling's 'Babbelpast', Düsseldorf
Flup & Ju Bedrijf, Zeeland
e.v.a.

Kaartverkoop voor alle zaaluitvoeringen vanaf 13 juni uitsluitend aan het
besprekbureau van het Concertgebouw, dagelijks van 10 tot 15 uur
(telefoon 718345)

Plaatsen Concertgebouw f 5,—; overige zalen f 3,50

